

Atli Dam, fyrrverandi lögmaður um danska notatið um undirgrundina:

Undirmeting av føroyingum

-Tað er ein undirmeting av føroyingum, at vit skulu vera so lættir at syfta, at vit fyrri triggjar milliónir kr. vildu latið frá okkum honds- og hevdsrætt yvir alla undirgrundina sigur Atli Dam, fyrrverandi lögmaður í eini viðmerking til tað notatið, sum danskir embætismenn hava skrivað og sum verður prentað aðrastaðni í blaðnum í dag.

Jan Müller

Atli Dam, fyrrverandi lögmaður er ein av teimum føroysku politikarum, sum fram til 1993 hevur havt mest við undirgrundarmálið og danska leiklutin í tí at gera.

Nú eitt notat, sum snýr seg um at lata einum føroyskum-donskum felag upp í hendi øll rættindini til ráðvini í undirgrundini, er komið undan kavi, hava vit spurt Atla Dam, hvat hann heldur um innihaldið í umrøddu notati, sum er skrivað eftir at undirgrundaravtalan varð gjørd. (Vit

prenta notatið aðrastaðni í blaðnum).

-Tað undrar meg, at eitt slíkt notat er gjørt so seint sum 19. apríl 1994, tí 20. desember 1992 gjørdi eg ta avtalu við Poul Nyrup Rasmussen, at danski javnaðarflokkurin skuldi taka undir við avtaluni, sum gjørd varð millum Poul Schluter og landsstýrið 20. desember 1992.

Atli Dam sigur víðari, at hevði Poul Nyrup Rasmussen ikki givið hetta lyftið ta, so hevði tað ikki verið til nakað av undirskriving av sáttmálanum 22. desember 1992.

Atli Dam sigur tó, at ein gerst ikki so ógvuliga ovfarin, tá ein nú aftaná kann siggja tey mongu notatir, uppskot og áttanir, sum eru gjørdar av donskum embætismönnum tíðina fyrri 6. oktober og tíðina aftaná, mangt slíkt, sum hevur verið hildið loyniligt fyrri okkum.

-Tá ið hetta málið ikki er komið við í samráðingarnar í 93 og 94 í tí líti, sum embætismenn hava skotið upp, er tað helst orsakað av, at Marita Petersen, so vilt eg minnst, gjørdi Nyrup heilt greitt, at tað kom ikki uppá tal at broyta nakað sum helst í sáttmálanum um yvirtøku av undirgrundini í 1992 - meira enn tað, sum stóð nevnt har, nevniliga at danir kundu vera við vóru teir kappingarfórir.

Atli Dam vattar, at tað í danska javnaðarflokkinum hava verið mangir, sum hava mett tað skeið, at føroyingar fingur undirgrundina, og høgvarnir hjá onkrum, sum serliga hevur gjørt vart við seg, stinga kanska fram í hesum notati, sum fyrrverandi lögmaður annars metir vera sera naivt.

Undirmeting av føroyingum

-Tað er ein undirmeting av føroyingum, at vit skulu vera so lættir at syfta, at føroyingar fyrri triggjar milliónir kr. vildu latið frá sær honds- og hevdsrætt viðvíkjandi øllum undirgrundarmálinum. So naivar hevur ongin loyvi til at meta føroyingar vera, hóast tað ikki skerst burtur, at vit eru lumpaðir ferð eftir ferð, tí vit ikki vistu, hvat lág aftanfyrri tey ymisku viðurskiftini, sum samráðst varð um hesi árin seint frá heystinum 92 og framfeittir.

-Men tankin um eitt føroyskt-danskt oljufelag er væl ikki nakað, sum er fremmant fyrri tær?

-Tað er eingin loyna, at í uppskotinum frá 1983 - sum javnaðarflokkurin setti fram til tess fyrri at fáa gongd á undirgrundarsamráðingarnar og sum fekk gongd á teir, tí Anker Jørgensen tá gekk frá úttalissunum um, at har var einki at ralla um - hugsaði ein um eitt Dong-líkandi felag, sum skuldi eita FONG.

Tá stóð hetta dønnum í boði, at hetta varð gjørt sum eitt felagsmál, tó so at føroyingar høvdu allan avgerðarrættin um, hvar leitað skuldi, hvør skuldi leita og um tað yvirhøvur

skuldi virkast á okkum. Tað var nevniliga umráðandi fyrri okkum at hava heimildina at siga nei, um tað varð mett skeið at fara í gongd.

Atli Dam visir á, at tá ein letur møguleikarnar fara frá sær, ber ikki til at koma afturumtaft. Tí í 1992 stóðu føroyingar nógv sterkari við argumentum lofrøðiliga og folkarættarlaga og hvat rimuligt var, enn vit gjørdi í 80-árunum.

Ein partur av tí tilfari, sum umrøddi samstarvsmøguleikar varð ongantið lagt á borðið, tí undirgrundin varð yvirtikin aðrenn.

-Eg haldi persónliga, at tað er ein rimulig loysn, at danir í tann mun teir eru

kappingarfórir, fáa ágóðan burtur úr tí arbeiði, sum er her. Men tað er avgjørt neyðugt, at tað verður á jøvnum føti við føroyingar og aðrar.

Atli Dam heldur tað í dag

verða mest sannlíkt, at drivmegin í eini føroyskari oljuvinnu verður eitt føroyskt oljufelag, sum so má samvirka við tann, sum tað hóskar seg best við.

Framhald av síðu 2

Jákup Mørkøre liggja í andveki av hesum, meðan offurið er føroyski arbeidarin.

Uttan mun til, hvør orsøkin er til, at landsstýrið bert eygleiðir henda ørskapin við útlutninginum av „fólksins ogn“, soleiðis sum skrivað stendur í lógini um „vinnuligan fiskiskap“, so er tað undir alt mark, at als eingi politisk stig verða tikið.

Duga tit ikki? Tora tit ikki? Ella vilja tit hava tað, sum tað er?

Gerið Føroya fólk eina tænastu! Asannið stóðuna og takið neyðuga stigið, so aðrir kunna loysa trupulleikan!

Hesin ørskapur kann so ikki halda áfram, har skerhallirnar í útlondum standa fullar av arbeidarum, sum viðgera føroyska fiskin, meðan okkara egna fólk gongur hendur í lumma og ikki sleppur til arbeiðis.

Hesir flokkar, ið nú ráða fyrri borgum, vilja heldur enn fegnir verða kallaðir vinnulivsflokkar. Men her er langt millum orð og gerð.

Verkannafylkingin, sum setti nýggj arbeiðsplass ovast í eina valskrá, er, so lógið tað enn ljóðar, framvegis við. Men valskráin má vera burturmist ella gloymd.

SILDATILFEINGIÐ

Føroysk kraftblokkaskip sleppa í ár at fiska 130.000 tons av sild, umframt at vit, um vit eru kappingarfórir, kunnu keypa sild frá øðrum skipum eisini. Her hava vit veruliga ein møguleika til ein alternativan idnað.

Stjórin í Havsbrún var í

tíðindasendingini í sjónvarpinum nú eitt kvöldið, har hann m.a. gjørdi vart við, at havnaútbyggingin í Fuglafirði var ein fortreyt fyrri, at vit kunnu koma í gongd við innfrysting av hesum uppsjóvartilfeingi.

Elif Samuelsen, landsstýrismaður nýstist ikki yvir fyrri Føroya fólk at umskylda seg, at hann gongur við til at geva loyvi til hesa útbygging. Hann hevði havt grund til mangt slíkt, um hann hevði noktað kommununi at framt hesa neyðugu útbygging.

Annar má sigast, at henda ráðharraskipin kann virka heldur trupul, um eitt slíkt vinnuligt framtak, sum tað er áttanin at fremja í Fuglafirði, kann forðast av t.d. landsstýrismanninum í kommunumálum, meðan landsstýrismaðurin í vinnumálum einki fær gjørt. Til tess at fyrirbyggja slíkt, er neyðugt við politiskum tingingum millum landsstýrismenn og samgonguflokkar. Mangt bendir á, at slíkar tingingar eru rárar.

Nei, Elif Samuelsen, tú gjørdi tað einsta rættta við at loysa hesi útbygging. Tað er eisini í lagi við stuðuli beinleiðis úr landskassanum til hesa útbygging, sum kann geva møguleikar til eitt veruligt vinnuligt framtak í Fuglafirði.

Annars átti John Petersen, landsstýrismaður, at kunna svarað okkum, hvi Fiskavirking ikki heldur seg framat, nú sildatíðskapurin fer at taka seg upp.

Suðuri í Vági stendur eitt virki, sum hevur eina rættliga stóra frystiorku, og sum skuldi verið eitt gott amboð í einum framtíðar

sildaíðnaði. Har eru so eisini góð havnaviðurskifti. Ella er John Petersen so fornermaður, at hann ikki tosar við umboð fyrri Fiskavirking? Men er hann tað, so vil eg heita á Fiskavirking um at fara í gongd við gagnnýtslu av uppsjóvartilfeinginum og annars lata John Petersen bara sita og spæla fornermaðan.

Tíðin er eisini komin til eina upptíning av tí heldur farisæsku upptíningini av, at kommunur ikki mugu luttaka í vinnuligum tiltøkum. Tað skal sjálvandi metast um í hvørjum einstøkum føri, men í søguligum bak-syni hevði mangan verið smáligt við arbeiðsplassum til fólk, um ikki kommunurnar og fakfelagini tóku tøkni. So lat ikki egnu hugsjónarligu forðomar for-koma okkum í framtíðargagnnýtslu av møguleikum.

Tað er okkara politiska skylda at medvirka til, at allir møguleikar verða troysttir. Eisini tá tað merkir, at kommunurnar eru við. Vit skulu verja langt vit eru komir við tí vágaðu kapitalinum, sum skuldi loysa allar okkara trupulleikar.

Jóannes Eidesgaard, loftingsmaður

Frá

Føroya

Javnaðarflokk

Landsfundurin

er útsettur til
25. & 26. apríl

Føroya Javnaðarflokkur

SETEPLIR

Vit hava 5 ymisk sløg av set
á goymslu

Kollafjørður
Bryggjan
Tlf. 21478

FÓÐUR

Tórshavn
Vegurin Langi
Tlf. 21300

AVGREIÐSLUTÍÐIR

Kollafjørður

Mánadag-fríggjadag ..... kl. 8.00-12.00 & kl. 13.00-17.30
Leygardag ..... kl. 09.00-12.00

Havn

Mánadag-fríggjadag kl. 8.00-17.30 Leygardag kl. 11.00-13.00